

30 OTÁZOK PRE EMILA PÁLEŠA

Narodil sa 24. januára 1966 v Bratislave. Vyštudoval kybernetiku na Matematicko-fyzikálnej fakulte. Na Slovenskej akadémii vied viedol výskumnú úlohu, ktorej plodom bol prvý počítačový model slovenského jazyka.

V roku 1994 založil neziskovú organizáciu Sophia a rovnomenný časopis, ktorý redigoval sedem rokov. Vede školu angelológie, píše a prednáša. Venuje sa integrálnym štúdiám – syntéze rôznych typov poznania. Premosťuje vedu, umenie a náboženstvo. K jeho pôvodným príspevkom patrí najmä objav a podrobné zdokumentovanie semimileniálnych (500-ročných) cyklov v dejinách. Viac o jeho práci nájdete na www.sophia.sk.

Vek: 50

Znamenie: Vodnár

Počet detí: 0

Bydlisko: Bratislava

Ako by ste stručne charakterizovali samého seba?

Okrem iného ako dona Quijota. Ten žil rytierskymi ideálmi, čo ostatní už opustili. Ale žil v krásnom svete, pretože mal čistú dušu. Krčmu považoval za hrad a čašníčku za kňažnú. Zároveň som však veľký realista. Pokúšam sa spojiť ideály s realitou.

Čím ste chceli byť ako dieťa?

Astronóm, pozoroval som hviezdy. Teraz sa zaoberám anjelmi, ktorí sú podľa stredovekých predstáv dušami hviezd. Angelológia je akási duchovná astronómia.

Máte pocit, že ste rokmi zmúdreli?

Starší vek má svoju múdrosť, ktorá spočíva v skúsenostiach. Ale múdrosťou mladosti je elán, schopnosť veriť a nadchnúť sa.

Váš zmysel života?

Aby som Smrti ponúkol kôš plný pekných plodov. Aby som jej mohol povedať: Obstál som v pokúšeniach života čestne a spoznal som aspoň raz skutočnú lásku, ktorá je večná.

Vaše životné motto?

Slúžim niečomu alebo niekomu vyššiemu, než som ja sám. Pravda je dôležitejšia než môj osobný prospech a úspech.

Profesionálny vzor?

Tých by bolo viac vo viacerých smeroch. Možno Gándhí pre integritu jeho života a učenia. Akvinský pre snahu zjednotiť všetko poznanie svojej doby.

Aké povolanie by ste za nič na svete nerobili?

Nezmyselné alebo také, kde za peniaze ubližujem druhým.

Keby ste mohli, čo by ste okamžite zrušili?

Zrušil by som občianstvo všetkým tým, čo nemajú česť. Právo voliť a byť volený by zostalo ako čestná záležitosť, ktorú si treba zaslúžiť individuálne. Nepatrí tým, čo klamú a tvária sa, že sú hluchí.

Najneuveriteľnejší zážitok vášho života?

V staroveku sa tradovalo učenie, podľa ktorého v ľudskej biografii platia isté zákonitosti – časové rytmy a zrkadlenia. Niečo pre mňa osobne dôležité, čo som zasial, sa podľa týchto princípov naplnilo po 24 rokoch presne na deň.

Často robíte kompromisy?

Nie, pretože pracujem viac akademicky a samostatne. No uvedomujem si, že v prakticko-realizačných projektoch s množstvom zúčastnených sa kompromisom nevyhneme.

Kedy bývate neznesiteľný?

Som benevolentný, ak niekto niečo nedokáže alebo sa mýli. Ale zoči-voči otvorenému zámeru konať zlo sa mením na hnevivé božstvo a spálil by som dotyčného bleskom na popol.

Ktorá ľudská vlastnosť je vám sympatická a ktorú neznášate?

Mám rád otvorené a priame správanie. Nemám rád, ak si niekto tajne domýšľa zlomyseľné príbehy.

Vaša nerest', s ktorou márne bojujete?

Najväčšie neresti si zrejme ani sami pred sebou nepriznáme.

Čo by ste si so sebou vzali na pustý ostrov?

Najmilšiu osobu. Ak to má byť vec, tak knihu – Bhagavadgítu alebo Nový zákon.

Obľúbené miesta na Slovensku?

Obľúbené miesto môjho detstva je zatopené pod priehradou. Poľovnícky kaštieľik na Morskom oku vo Vihorlatských vrchoch.

Obľúbené miesta vo svete?

Rád a často som chodil na grécke ostrovy. Páči sa mi tamojšie podnebie, kuchyňa aj zručaniny, medzi ktorými sa prechádzali filozofi. Najkrajším miestom tohto leta bola

pre mňa univerzita v Padove. Dýchol tam na mňa starobylý duch, rad postáv, ktoré sedemsto rokov udržovali plameň slobodného bádania.

Čo si ceníte viac – lásku alebo priateľstvo?

Láska by sa mala spojiť s priateľstvom.

Oblíbený zvuk, vôňa, farba?

Zvuky, vône a farby lesa.

Oblíbené jedlá, nápoje?

Grilovaná divina s vínom? Asi mám nejaký lovecký gén. Alebo aj pečené gaštany, ktoré mi symbolizujú jeseň.

Oblíbené divadelné predstavenie a knihy?

Nedávno ma priatelia vzali do divadla na predstavenie Slovenské tance – Životy svetiel. Klobúk dolu! Mal som radosť, že po čase môžem byť zase hrdý na pôvodných slovenských tvorcov – hudbu aj choreografiu.

Žijúce osobnosti, ktoré uznávate?

Môj starší kolega profesor Miroslav Mikulecký je chronobiológ. Spoznal som ho ako vedca bez predsudkov. Tiež zahraniční biológovia ako Rupert Sheldrake, Wolfgang Schad – mali odvahu premýšľať o prírode inak než materialisticky. Alebo aj František Baluška, Slovák na univerzite v Bonne, skúmajúci inteligenciu rastlín. Dávať sa na prírodu ako na slepý stroj mi bolo vždy proti srsti.

Keby to bolo možné, s kým by ste sa rád stretli a pohovárili sa?

Charles Murray je americký politológ, na ktorého som práve v uplynulých týždňoch myslel. Azda sa ešte stretneme. Je autorom kvalitnej práce, ktorá je analogická s mojou prácou. Spracoval krivky tvorivosti v dejinách kultúry a zamyslel sa nad príčinami rozkvetov a úpadkov. Zhodli by sme sa zrejme na hodnotách, ktoré Západ kedysi urobili veľkým a ktoré sa dnes strácajú.

Akú vec by ste za nič na svete nepredali?

Vec? Všetko, čo mi dala moja matka. Jednu porcelánovú sošku sovičky. Ale hlavne nepredávam svoj charakter. Ten je drahý a zatiaľ naň nemajú ani milionári.

Aký typ žien sa vám páči?

Klasické ženy. Nie tie, čo si dnes z priezviska vynechávajú príponu „-ová“.

Čo vás dokáže ohúriť?

Ohúriť asi nič. Zapôsobiť, asi ženská krása, mužský charakter. Fascinovať, tajomstvá vesmíru a prastará múdrosť. A prekvapiť – bezhraničná ľudská drzosť.

Za čo najradšej utrácate peniaze?

Možno za knihy, cestovanie, posedenie s priateľmi v príjemnom prostredí.

Rád robíte domáce práce?

Teraz ich nerobím skoro vôbec, pretože chcem ušetriť čas. No kedysi som si robil napríklad aj vlastný nábytok z dreva. Alebo som sa venoval kvetinám, ktoré sú teraz u mňa chvíľami na pokraji prežitia.

Pri čom sa najčastejšie prichytíte?

Stále znovu sa prichytím, že som sa k niekomu správal ako k priateľovi a kolegovi, pretože som si želal, aby to tak bolo. Ale mal som s ním radšej komunikovať opatrne, chladne a s odstupom, ako s nepriateľom.

Chceli by ste sa ešte raz narodiť?

Možno sa aj narodím, ak má pravdu Platón a indickí mudrci. Dokonalosť nedosiahneme v jednom živote a človek by chcel mnohé dokončiť či aj napraviť.

Nesplnené želanie?

Deti. Aby som niečo urobil nielen pre pokrok vedy, pozdvihnutie vlasti a podobne – ale aj celkom osobne pre dieťa. Splatil by som tým a odovzdal ďalej svoje pekné detstvo, ktoré som dostal od svojich rodičov.

Prevzaté z extraplus.sk